

بِه نام خدا



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran



www.cbc.ir



[@cbc.1341](https://www.instagram.com/cbc.1341)



[@shorayeketabekoodak](https://www.telegram.me/shorayeketabekoodak)



[cbc1341](https://www.aparat.com/cbc1341)



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

گزارش گروه بررسی خردسال

سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

تعداد اعضا: ۱۰ نفر

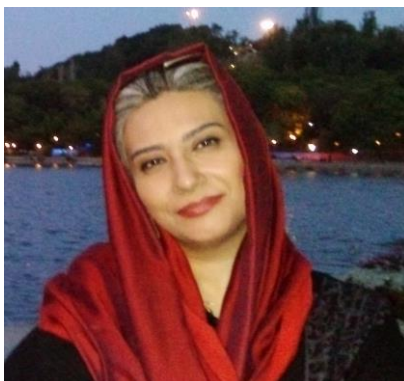
نام اعضای گروه بررسی خردسال به ترتیب حروف الفبا:

الهه توکلی، هدیه خوشنویس، ماهرخ دانایی، ماندانا رضوی زاده
(هماهنگ کننده)، مهرداد شادمان، زهره فرمانی، مینا قربانی، نیاسا مبتدا،
فرشته مسعودی، زهرا نعمت‌اللهی



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

اعضای گروه بررسی خردسال:





شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

راه‌های ارتباطی با گروه بررسی ادبیات خردسال:



info@cbc.ir



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

فهرست مطالب

فهرست مطالب	شماره اسلاید
فعالیت‌های جانبی	۸
بررسی کمی کتاب‌های بررسی‌شده در گروه خردسال	۹-۲۰
مروری بر آثار تألیفی خردسال سال پنج سال گذشته	۲۰-۲۶
بررسی آثار تألیفی خردسال ۱۳۹۹-۱۴۰۰	۲۷-۴۲
بررسی آثار ترجمه‌ی خردسال سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰	۴۲-۶۵
بررسی آثار باز پرداخت خردسال سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰	۶۶-۹۲
پیشنهاد آثار برگزیده‌ی سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰	۹۴-۹۶
نکات پایانی	۹۷



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

فعالیت‌های جانبی گروه خردسال در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹

- بازنگری و به‌روزرسانی برگه‌ی بررسی گروه،
حضور فعال در کارگاه‌های آموزشی برگزارشده در شورای کتاب کودک:
- شرکت در کارگاه مجازی «آموزش نگارش کتاب‌شناسی»، مدرس فاطمه مرتضایی فرد، مهرماه ۱۳۹۹،
- شرکت در کارگاه مجازی «سبک در آثار کودک و نوجوان»، مدرس شکوه حاجی نصرالله، اسفند ۹۹ تا فروردین ۱۴۰۰،
- شرکت در کارگاه مجازی «برگه‌نویسی، زبان و نگارش»، مدرس عاطفه سلیمانی، خرداد ماه ۱۴۰۰،
- شرکت در کارگاه مجازی «گزارش‌نویسی»، تسهیلگر علیرضا دهقانی، تیرماه ۱۴۰۰،
- حضور در کارگاه آشنایی ادبیات شورای کتاب کودک، برای معرفی ادبیات خردسال، معیارها و چالش‌های بررسی، اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۰.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

بررسی کمی کتاب‌های بررسی‌شده در گروه خردسال

- افزایش ۳۰ درصدی کتاب‌های ورودی به گروه خردسال
- ثبت ۷۵ کتاب در سال گذشته، از این تعداد ۹ عنوان از کتاب‌ها به گروه سنی بالاتر تعلق داشت و یک عنوان کارت آموزشی از چرخه کار بررسی خارج شد.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

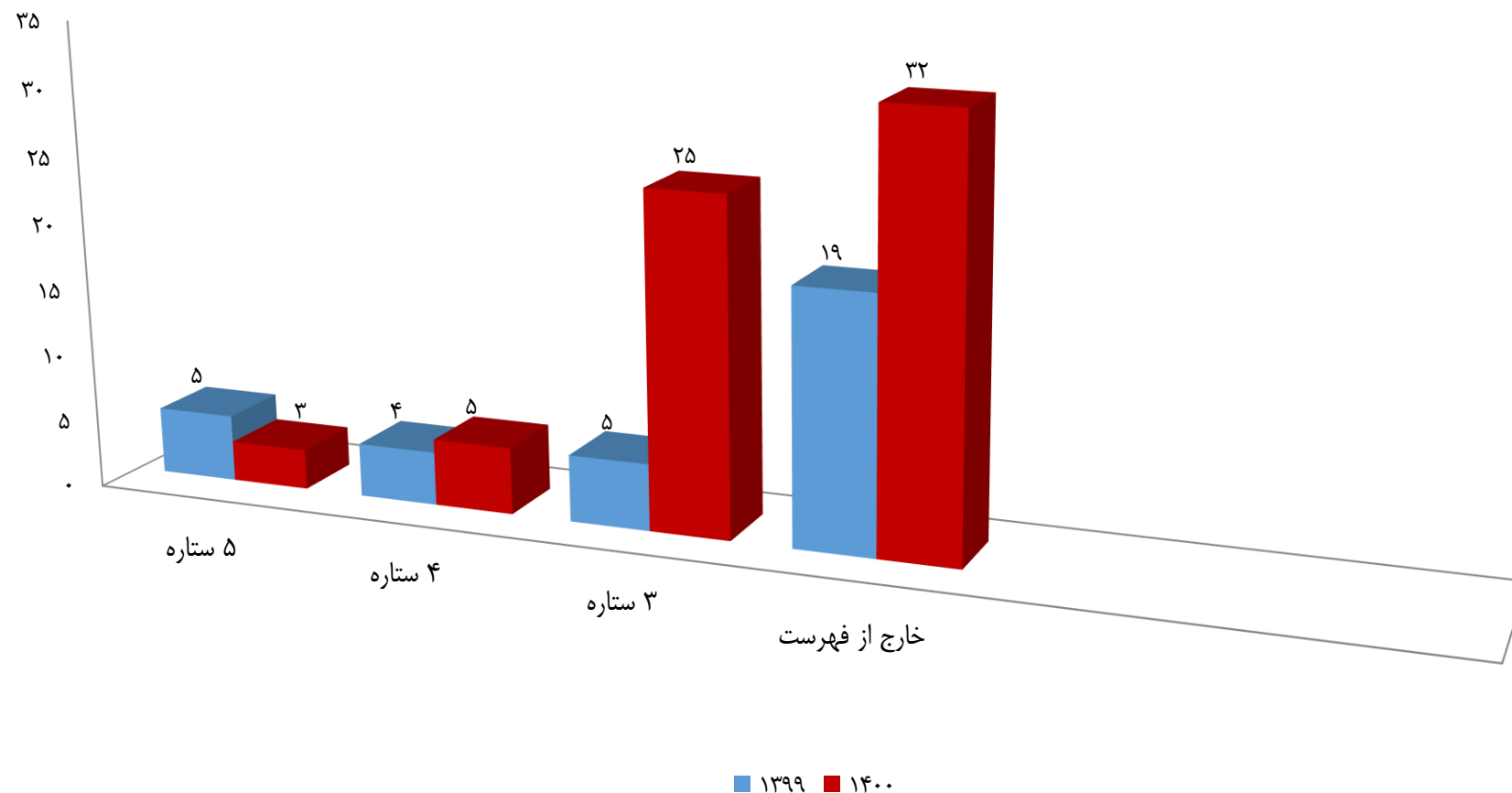
فراوانی جایگاه در کتاب‌های بررسی شده

- ۵۰ درصد کتاب‌های بررسی شده سال جاری وارد فهرست شورای کتاب کودک شدند.
- بیشترین جایگاه متعلق به کتاب‌های ۳ ستاره، با حدود ۳۸ درصد فهرست است.
- دو کتاب این فهرست به عنوان پیشنهاد برگزیده به کمیته جوایز معرفی شده است.
- مقایسه کیفیت ادبی کتاب‌ها در سال گذشته و امسال سهم بالای کتاب‌های ۳ ستاره را نمایش می‌دهد. جایگاه کتاب‌ها در سال ۹۹ نسبت به سال گذشته رشد کیفی داشته است.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

مقایسه فراوانی جایگاه آثار بررسی شده سال‌های ۹۹ و ۱۴۰۰





شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

فراوانی گروه‌های سنی

- تمام کتاب‌های بررسی شده، گروه سنی دو تا چهار سال دارند.
- تنها یک عنوان برای گروه سنی تولد تا دو سال به دست گروه رسید.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

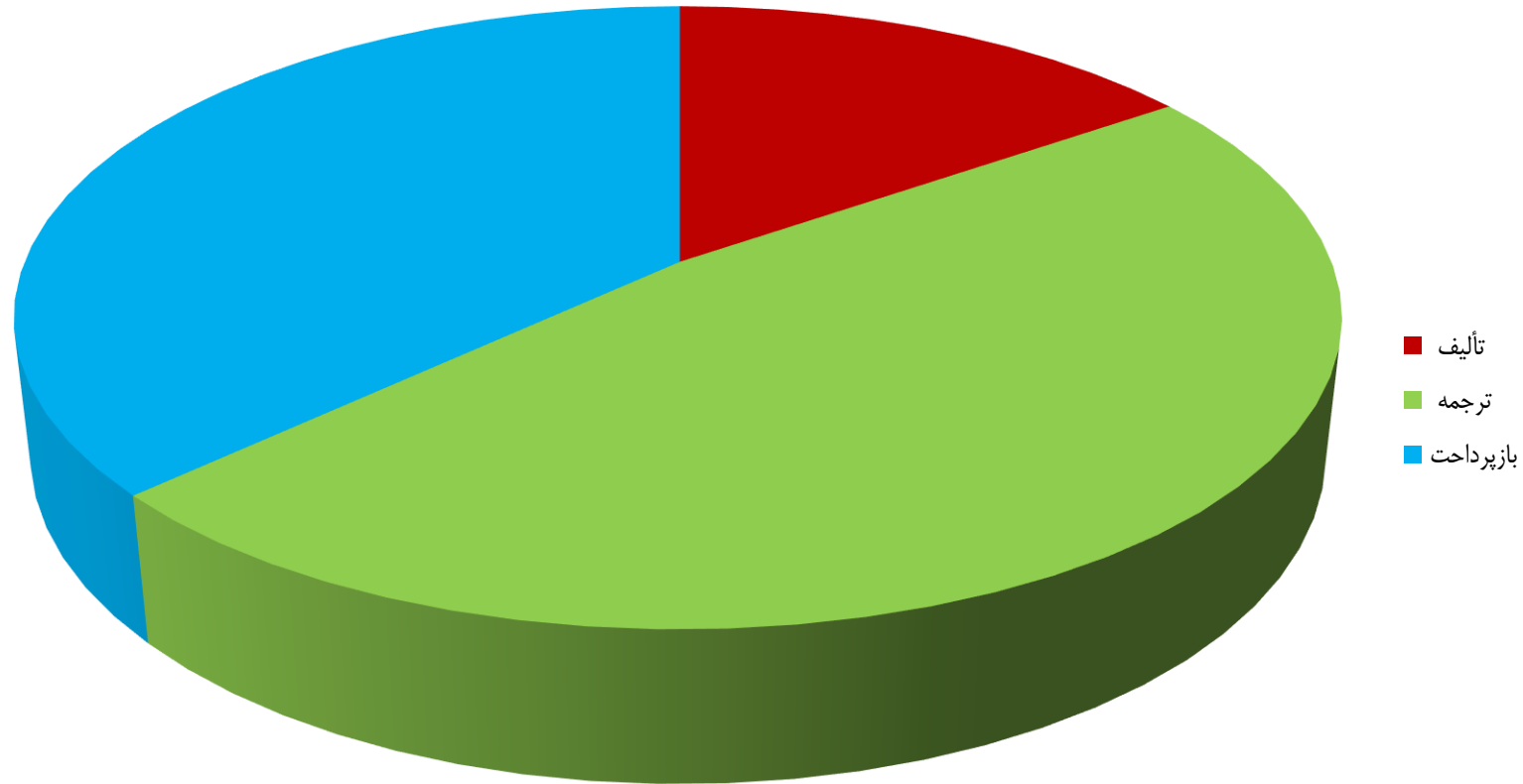
نسبت و کیفیت تألیف و ترجمه در کتاب‌های خردسال

- در کتاب‌های بررسی شده امسال برخلاف سال گذشته کتاب‌های ترجمه رشد داشته است.
- کتاب‌های تألیف ۱۵ درصد کتاب‌های بررسی شده را به خود اختصاص داده‌اند.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

نمودار فراوانی تألیف، ترجمه و بازپرداخت در کتاب‌های خردسال ۱۳۹۹-۱۴۰۰

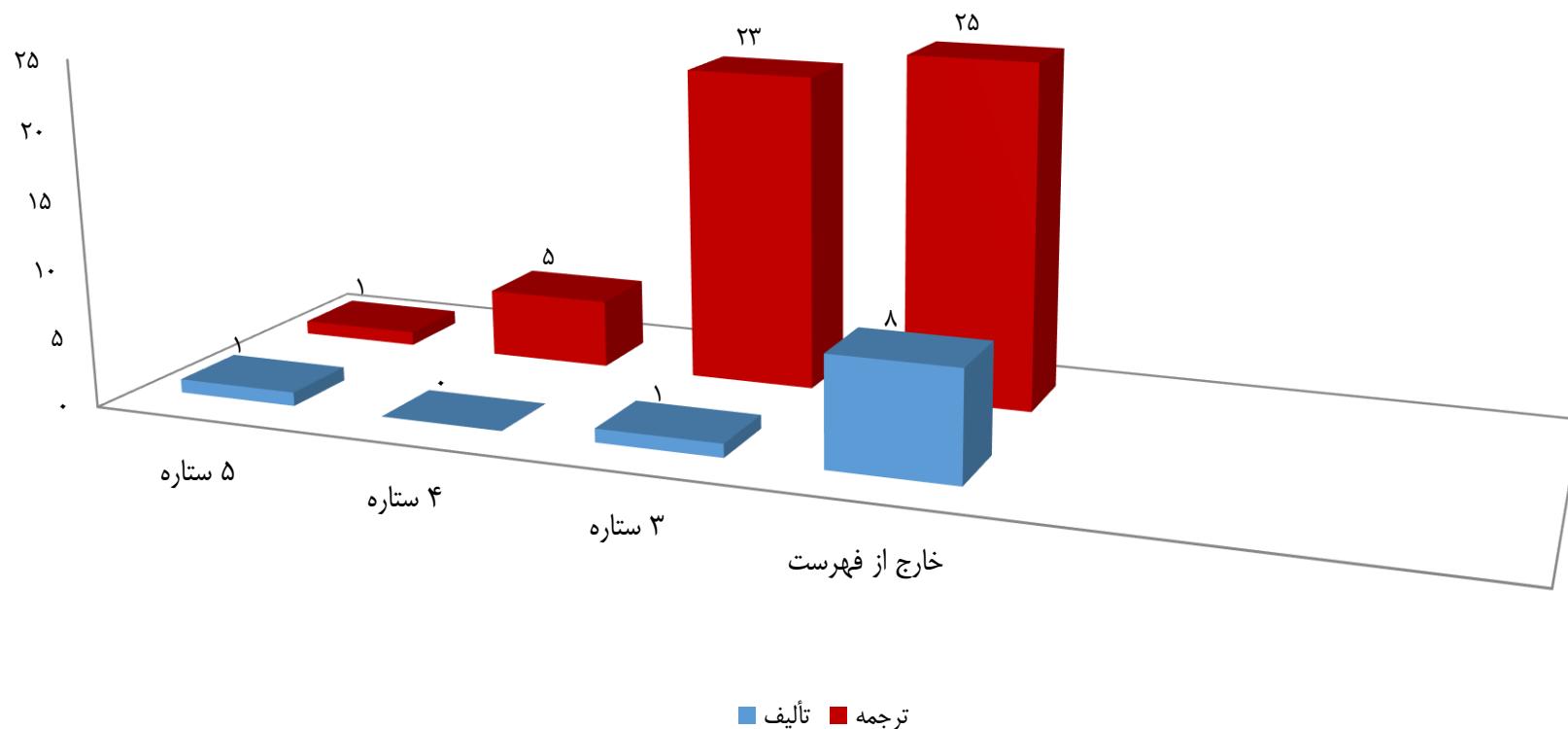




شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

مقایسه جایگاه کتاب‌های تألیف و ترجمه

- در این نمودار فراوانی کیفی کتاب‌های تألیف و ترجمه مشاهده می‌شود.
- سهم قابل توجه فهرست کتاب‌های ۳ ستاره به کتاب‌های ترجمه اختصاص دارد.





شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

فراوانی گونه‌های ادبی

- گونه ادبی شعر با حدود ۴۲ درصد بیشترین فراوانی را در کتاب‌های بررسی شده دارد.
- گونه ادبی هنر، بازی و سرگرمی و علوم با ۳ درصد کمترین گونه در مجموعه مورد بررسی بود.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

پرکارترین پدیدآورانگان

- نویسنده ایرانی: مریم اسلامی
- نویسنده خارجی: نویل استلی
- مترجم: مهسا خسروی
- تصویرگر: ویدال اوریول
- تصویرگر ایرانی: مهسا ولی زاده



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

ناشران



نشر افق، کتاب‌های فندق



پرتقال!

نشر پرتقال
نشر کتاب پرنده، کتاب جوجه



نشر افق، کتاب‌های فندق



نشر فاطمی، کتاب‌های طوطی

• بیشترین کتاب‌های بررسی شده:

• باکیفیت‌ترین کتاب‌های بررسی شده:



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

ویراستاری

• ۳۶ درصد از آثار ویراستار دارند. این عدد در دو سال گذشته یکسان بوده است.

کپی‌رایت

• حدود ۹ درصد از کتاب‌های ترجمه‌شده کپی‌رایت دارند.



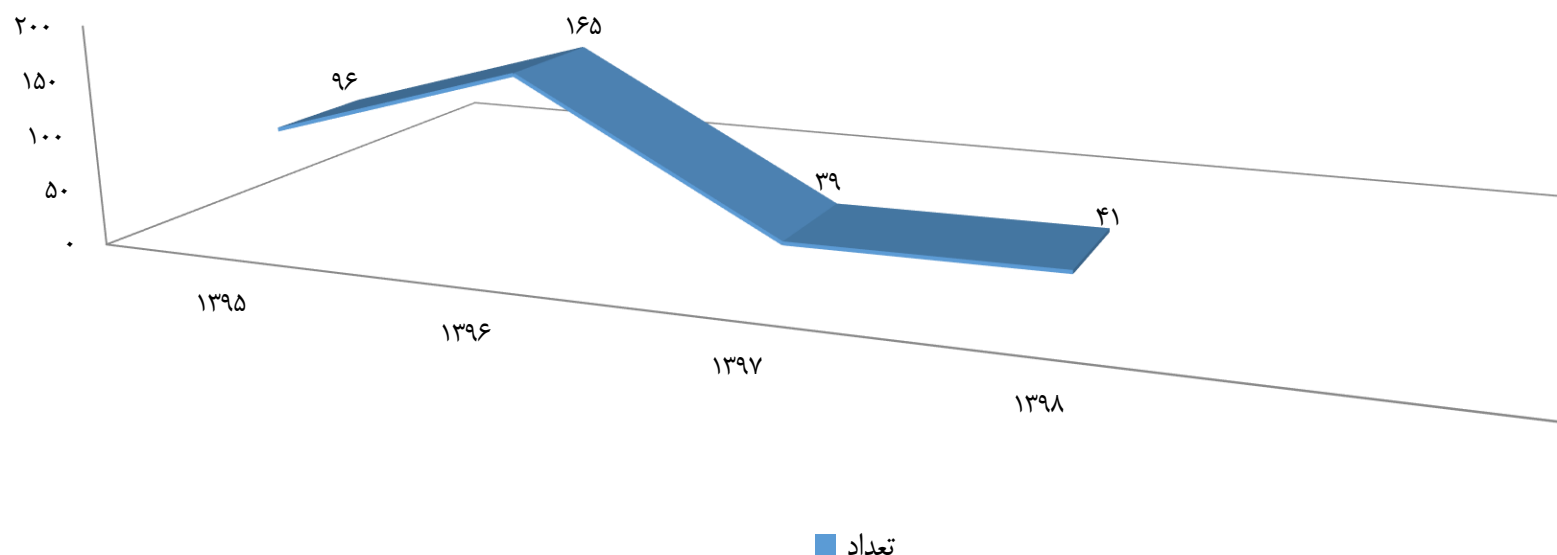
شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

نگاهی به آثار بررسی شده تألیفی گروه خردسال در پنج سال گذشته (۱۳۹۵-۱۳۹۹)

کمبود آثار تألیفی در مجموعه کتاب‌های مورد بررسی گروه خردسال در پنج سال گذشته و قرار نگرفتن بیشتر این کتاب‌ها در فهرست شورای کتاب کودک ما را بر آن داشت تا مروری کنیم بر کتاب‌های رسیده به گروه در سال‌های (۱۳۹۵-۱۳۹۹) و نگاهی به فراوانی و کیفیت کتاب‌های تألیفی بیاندازیم.

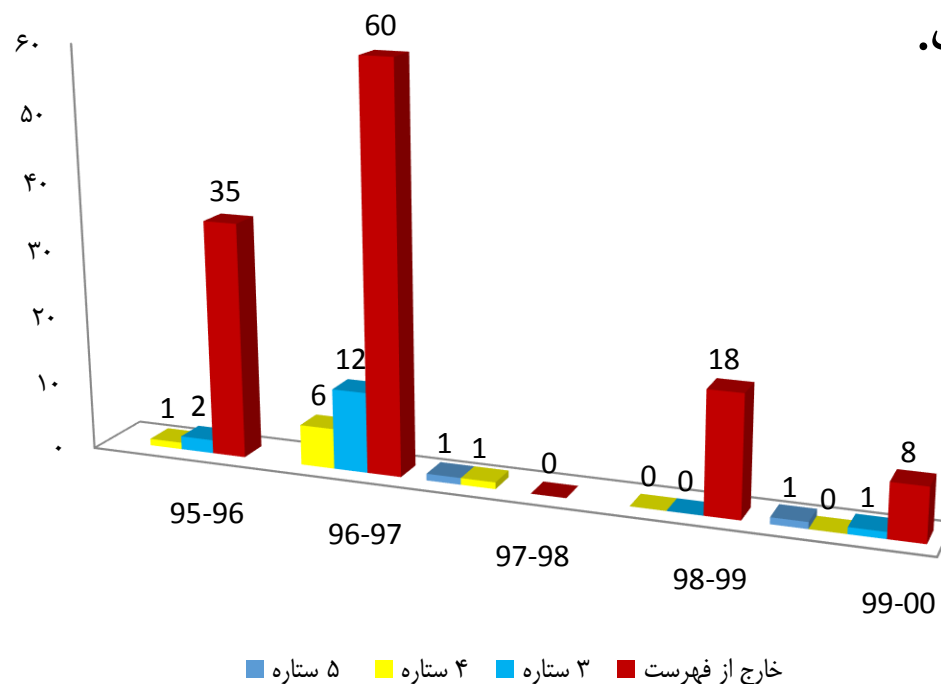
نمودار فراوانی کتاب‌های رسیده در سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۹۹

این نمودار نشان می‌دهد که پس از افزایش ۵۰ درصدی کتاب‌های رسیده به گروه در سال ۱۳۹۶ و کاهش چشمگیر آن در سال ۱۳۹۷، در سال جاری و سال گذشته تعداد کتاب‌های رسیده به گروه افزایش داشته است.



سهم کتاب‌های تألیفی در فهرست شورا در پنج سال گذشته

۳۴۵ عنوان کتاب خردسال در پنج سال گذشته به دست گروه رسیده است. از این تعداد حدود ۴۲ درصد از کل کتاب‌های موردبررسی، تألیف بوده است. یک درصد از کتاب‌های بررسی‌شده در جایگاه ۵ ستاره و ۸۳ درصد در خارج از فهرست قرار گرفته است.

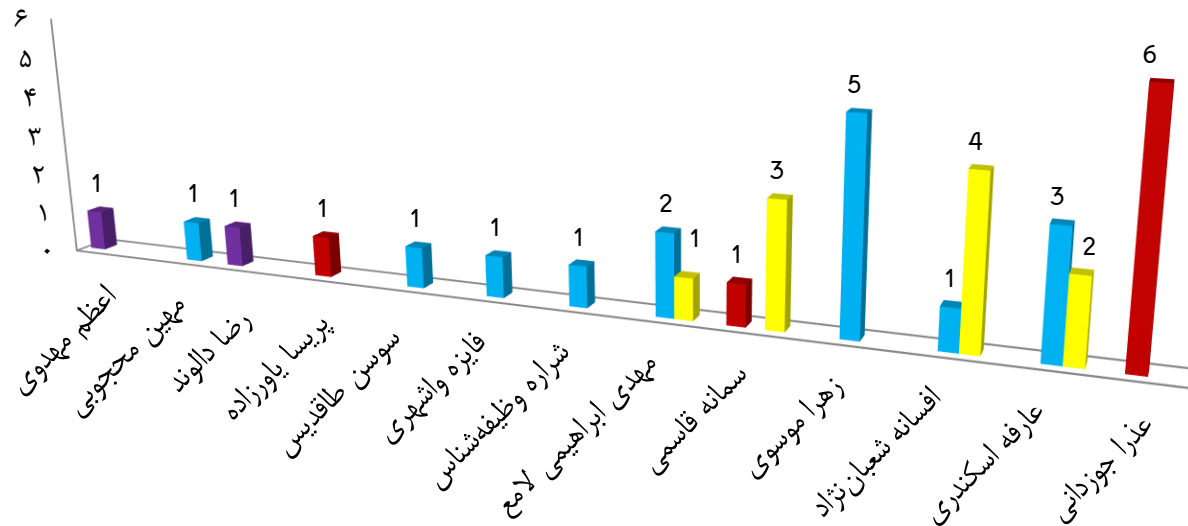




شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

کیفیت و کمیت آثار نویسندگان ایرانی در پنج سال گذشته

- بیشترین فراوانی آثار در فهرست شورا: عذرا جوزدانی و زهرا موسوی
- پرکارترین نویسنده: مریم اسلامی (۳۱ عنوان)، هیچ کدام از آثار ایشان در فهرست شورا قرار نگرفته است.
- حضور کمرنگ چهره‌های شاخص ادبیات کودکان در فهرست کتاب‌های خردسال شورای کتاب کودک

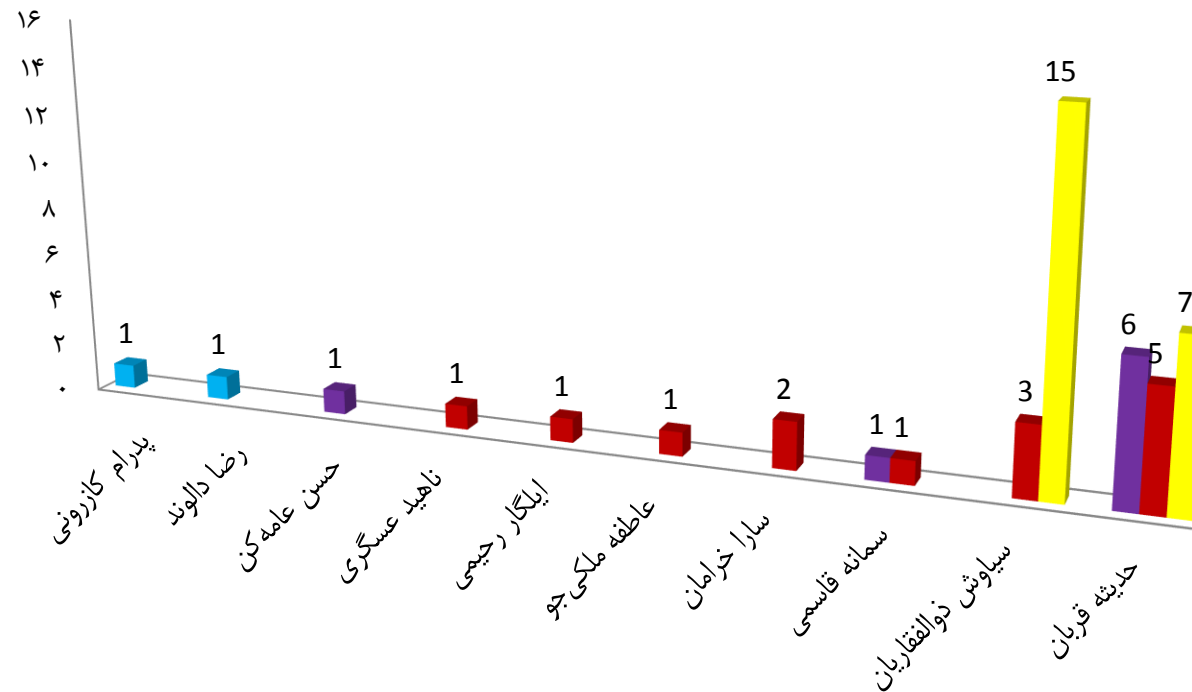




شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

کیفیت و کمیت آثار تصویرگران ایرانی در پنج سال گذشته

- پرکارترین تصویرگر: حدیثه قربان، حدود ۶۰ درصد از آثار این تصویرگر به فهرست شورا راه پیدا کرده است.
- چهره‌های فعال عرصه تصویرگری: رضا دالوند و پدram کازرونی



■ ۵ ستاره ■ ۴ ستاره ■ ۳ ستاره ■ خارج از فهرست



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

ناشران پرکار و ناشران آثار باکیفیت در پنج سال گذشته

- پرکارترین ناشر: نشر شهر قلم (از این تعداد ۸ عنوان با جایگاه ۳ و ۴ ستاره و بقیه خارج از فهرست قرار گرفته‌اند). 

- نشر فاطمی، کتاب‌های طوطی با دو عنوان، هر دو با جایگاه ۵ ستاره ناشر باکیفیت حوزه تألیف است. 
- حدود ۴۵ درصد کتاب‌های تألیفی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان (ناشر دولتی) خارج از فهرست قرار گرفته است. 





شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

مجموعه‌های تألیفی در پنج سال گذشته

- حدود ۷۷ درصد (۱۱۲ عنوان) از کتاب‌های تألیف به صورت مجموعه منتشر شده است که ۱۳ درصد (۱۵ عنوان در چهار مجموعه)، در فهرست شورا قرار گرفتند.
- آمار بالا نشان‌دهنده‌ی تمایل پدیدآورندگان به تولید آثار در قالب مجموعه است که ۸۷ درصد از آن‌ها به فهرست شورا راه نیافتند.
- این نکته می‌تواند هشدارى به فعالین در حوزه نشر باشد که پیروی از روش‌های آسان مجموعه‌سازی و توجه به کمیت، ممکن است به از دست رفتن کیفیت منجر شود.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

بررسی آثار تألیف خردسال سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹

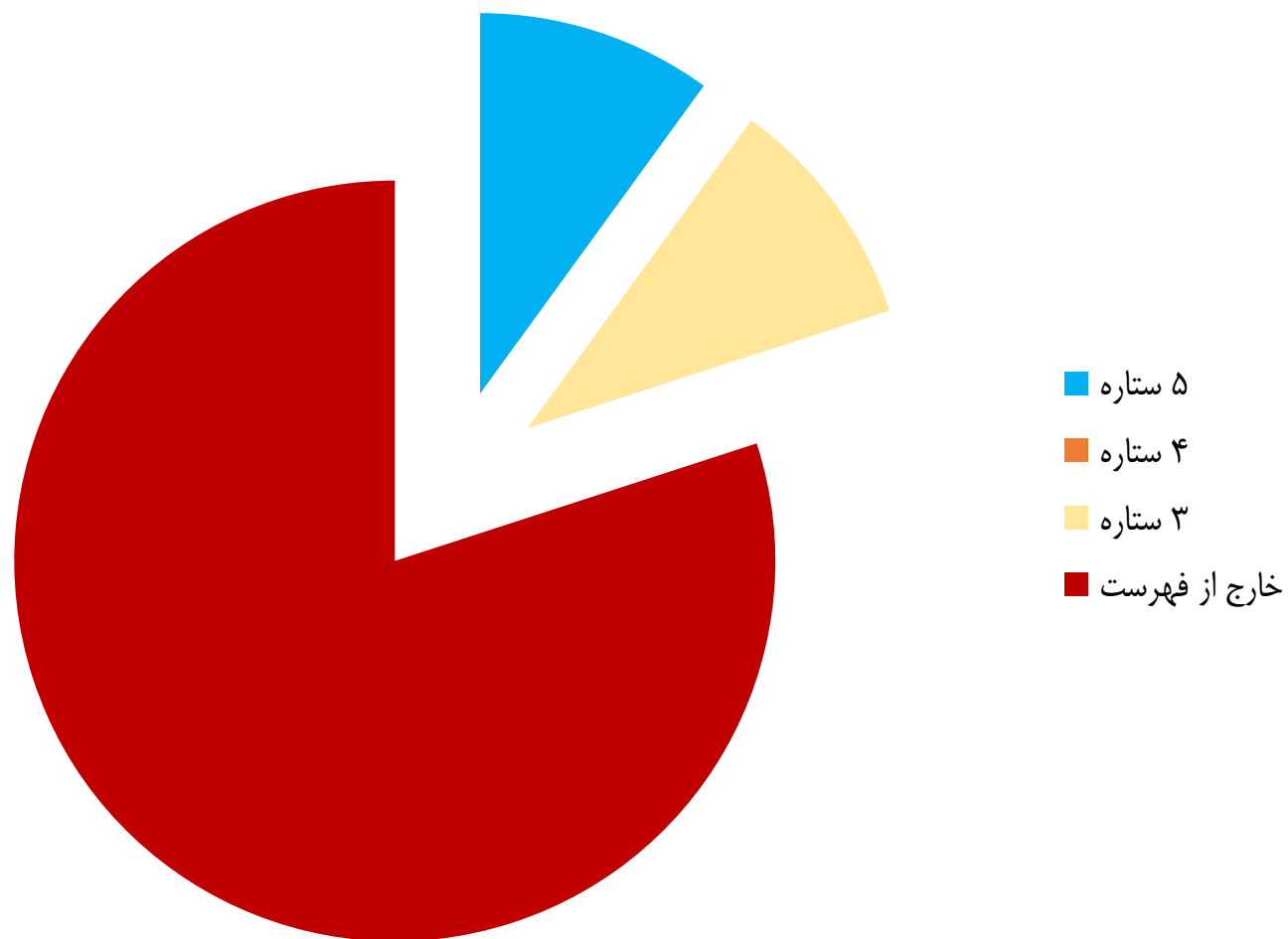
نگاهی به کتاب‌های تألیف خردسال بررسی‌شده در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹

- در میان مجموعه کتاب‌هایی که در سال گذشته به دست گروه خردسال رسید، ۱۰ عنوان تألیف بوده که حدود ۱۳ درصد از کتاب‌های بررسی‌شده است.
- ۲۰ درصد کتاب‌های تألیفی بررسی‌شده به فهرست شورا راه یافته‌اند.
- در مقایسه کتاب‌های بررسی‌شده امسال نسبت به سال گذشته کتاب‌های تألیفی ۴۵ درصد کاهش داشته است.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

نمودار فراوانی جایگاه کتاب‌های تألیف بررسی شده ۱۴۰۰-۱۳۹۹





شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

گروه سنی، شیوه ارائه، موضوع

- همچون سال‌های گذشته آثار مناسب گروه سنی تولد تا دو سال کمتر به دست گروه رسیده است.
- در میان آثار تألیفی بررسی شده در دو سال گذشته تنها یک اثر مناسب این گروه سنی با نام **دوستان من در جنگل** دیده می‌شود. ارایه‌ی این کتاب متفاوت و در دسته کتاب‌های پارچه‌ای است.
- موضوع بیشتر کتاب‌ها، امنیت، دوستی و خانه به عنوان محل امن است.

ناشران

پرکارترین ناشر از نظر کمی:



• نشر کتاب پرنده، کتاب جوجه با مجموعه‌ی ۷ جلدی کی کجا خونه داره

باکیفیت‌ترین ناشر:



• نشر فاطمی، کتاب‌های طوطی با یک عنوان در فهرست ۵ ستاره (پیشنهاد برگزیده)



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

پدیدآورندگان

نویسنده‌ی پرکار:

نویسنده اثر باکیفیت:

- مریم اسلامی با نگارش مجموعه‌ی ۷ جلدی
- اعظم مهدوی

تصویرگر پرکار:

تصویرگر اثر باکیفیت:

- مهسا ولی‌زاده با تصویرگری مجموعه‌ی ۷ جلدی
- پدارم کازرونی



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

مروری بر آثار با کیفیت تألیفی خردسال ۱۳۹۹-۱۴۰۰

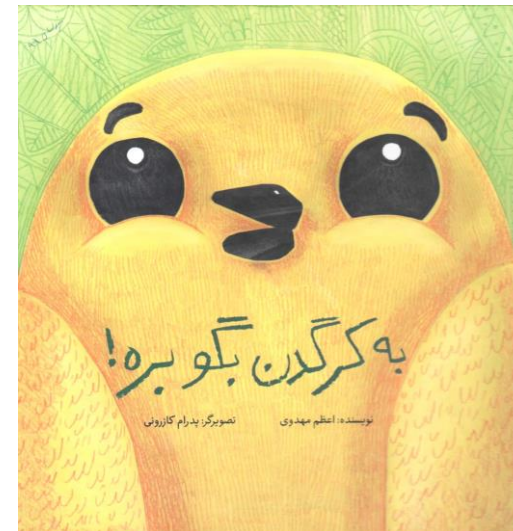
دو اثر به فهرست شورا راه پیدا کردند که در ادامه به اختصار به آن‌ها اشاره می‌کنیم:

کتاب **به کرگدن بگو بره** نوشته‌ی اعظم مهدوی و تصویرگری پدارم کازرونی به فهرست پیشنهاد برگزیده‌ی شورا راه پیدا کرده است.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

کتاب به کرگردن بگو بره



کتاب داستانی تصویری است. زاویه نگاه کودکان در رفتار شخصیت‌ها و بیان داستانی کشمکش‌های روزانه کودکان، انتخاب کرگردن و آشنایی‌زدایی از آن به عنوان یکی از شخصیت‌های اصلی داستان، از ویژگی‌های خوب این کتاب است.

مهدوی، اعظم. به کرگردن بگو بره. تصویرگر پدram کازرونی، تهران: انتشارات فاطمی، کتاب طوطی، ۱۳۹۸، ۳۲ ص. (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran



متن کوتاه و با زبان کودکانه و از زاویه نگاه خردسال و استفاده از شیوهی تکرار با یک جمله امری بدون زیاده‌گویی و با کمترین کلمات مسیر داستان روایت شده است و به‌درستی از ساختار زبان محاوره استفاده شده است. بار اصلی روایت داستان را تصویر به دوش می‌کشد و متن را گسترش می‌دهد و فراتر از آن می‌رود. با تصویر جزئیات به قصه‌سازی و تخیل کودک کمک می‌کند. احساس‌های گوناگون مثل ترس و نگرانی، امنیت و دوستی را در تصاویر می‌توان دید.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran



کتاب دوستان من در جنگل

تنها کتاب پارچه‌ای مناسب برای گروه سنی تولد تا دو سال، کتاب **دوستان من در جنگل** نوشته‌ی مهین محجوبی و زهرا فرمانی است. این کتاب با موضوع آشنایی با حیوانات با استفاده از تصاویر ساده کودک را ترغیب به دنبال کردن می‌کند. ساخت کتاب قابلیت تحریک حس شنوایی و لامسه را دارد که مناسب این گروه سنی است. علی‌رغم اشکال در ساختار جملات و نداشتن ظرافت در ارائه به دلیل شیوه ارائه‌ی پارچه‌ای کتاب و کارکردهای متفاوت این نوع از کتاب‌ها در جایگاه ۳ ستاره ارزیابی شده است.

محجوبی، مهین، فرمانی، زهرا. **دوستان من در جنگل**. تهران: نشر کتاب‌های پارچه‌ای، ۱۳۹۹، ۶ ص. (۲-۴ سال).



مجموعه کتاب کی کجا خونه داره

عمده دلایل خارج از فهرست شدن کتاب‌های بررسی شده:



- موضوع کتاب یکی از ارکان مهم است. موضوع مجموعه‌ی ۷ جلدی **کی کجا خونه داره** انتخاب خانه به عنوان محل امن و آرامش برای همه‌ی موجودات است. این موضوع برای طرح در کتاب‌های خردسال موضوع خوبی است، لیکن در این کتاب‌ها پدیدآورندگان به‌خوبی به آن نپرداخته‌اند و از پس ارائه مناسب و باکیفیت آن برنیامده‌اند.

اسلامی، مریم. **خونه‌ی کی تو پیشه است؟ (حیوانات وحشی)**، **خونه‌ی کی تو جنگله؟ (حیوانات جنگل)**، **خونه‌ی کی تو دریاست؟ (حیوانات دریا)**، **خونه‌ی کی تو صحراست؟ (خزندگان)**، **خونه‌ی کی تو مزرعه است؟ (حیوانات اهلی)**، **لونه کی رو شاخه‌هاست؟ (پرندگان)**، **خونه کی تو مزرعه است؟ (حیوانات اهلی)**. تصویرگر مهسا ولی‌زاده. تهران: کتاب‌های پرنده، کتاب جوجه، ۱۳۹۹. ۱۲ ص. (کی کجا خونه داره). (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

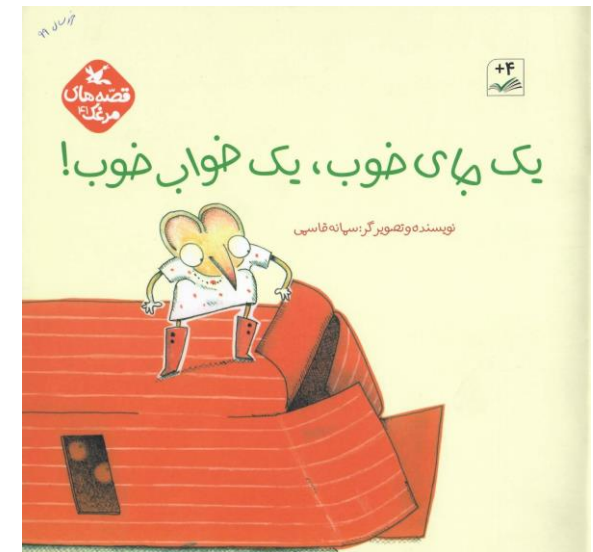


- عنوان دریاچه‌ی ورود به کتاب است. در انتخاب عنوان تعدادی از کتاب‌های این مجموعه اطلاعات نامعتبر داده شده مانند صحرا برای خزندگان، دشت برای حشرات و برخی عنوان بدیهی مانند جنگل برای حیوانات جنگل و دریا برای حیوانات دریا.
- از قالب شعر فقط برای موزون کردن واژه‌ها در این مجموعه استفاده شده است و با گرفتن وزن از آن حرفی برای گفتن باقی نمی‌ماند. از صفت‌های نامربوط یا اشتباه استفاده شده است مانند اطلاق صفت «مهربون» به همه‌ی پرندگان.
- همراهی نکردن تصویر با متن، ناهماهنگی برخی از عناصر تصویر و هماهنگ نبودن کنش شخصیت‌ها با متن، از دلایل خارج از فهرست قرار گرفتن این مجموعه است. در کتاب **خونه کی تو جنگله** در متن از جنگل نام برده شده ولی در تصویر نشانی از جنگل نیست.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

کتاب یک جای خوب یک خواب خوب



موضوع یکی از ارکان مهم کتاب است. موضوع کتاب **یک جای خوب یک خواب خوب** انتخاب خانه به عنوان محل امن و آرامش همه‌ی موجودات است. این موضوع برای طرح در کتاب‌های خردسال موضوع خوبی است، لیکن در این کتاب‌ها پدیدآورندگان به‌خوبی به آن نپرداخته و از پس ارائه مناسب و باکیفیت آن برنیامده‌اند. نبود کشش و جذابیت در طرح داستان و ترکیب‌بندی، فضاسازی و شخصیت‌پردازی و نداشتن تناسب اجزای تصاویر از دلایل خارج از فهرست قرار گرفتن این کتاب است.

قاسمی، سمانه. نویسنده و تصویرگر. **یک جای خوب، یک خواب خوب!**. ویراستار شراره وظیفه‌شناس. تهران: کانون پرورشی کودکان و نوجوانان، ۱۳۹۸. ۲۸ ص. (قصه‌های مرگ؛ ۴۱). (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

نکته‌ی پایانی

در بررسی کیفیت و کمیت کتاب‌های تألیفی خردسال جای خالی بسیاری حس می‌شود، آرزومندیم اندیشمندان در حوزه‌های مختلف علوم انسانی و بیولوژیک و سیاست‌گزاران کلان حوزه ادبیات کودک، در تولید کتاب برای خردسالان نقش مؤثر ایفا کنند و با رشد کیفیت کتاب خردسال و تنوع در ارائه‌ی آن، با توجه به کشش فضای سایبری، جایگاه کتاب در سبد خانواده‌ها حفظ شود و گسترش یابد.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

بررسی آثار ترجمه‌ی خردسال سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

نگاهی به کتاب‌های ترجمه‌ی خردسال بررسی‌شده در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹

- از ۶۵ عنوان کتاب رسیده به گروه خردسال، ۳۱ عنوان سهم کتاب‌های ترجمه است.
- این تعداد حدود ۴۸ درصد از کل آثار بررسی‌شده‌ی گروه را تشکیل می‌دهد.
- ۲۱ عنوان از این تعداد به صورت مجموعه‌های ۳ تا ۱۲ جلدی هستند.
- در مقایسه با سال گذشته (سال ۱۳۹۸-۱۳۹۹) که ۱۵ اثر ترجمه به دست گروه رسیده بود، در این دوره کتاب‌ها از رشد کمی قابل توجهی برخوردار هستند.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

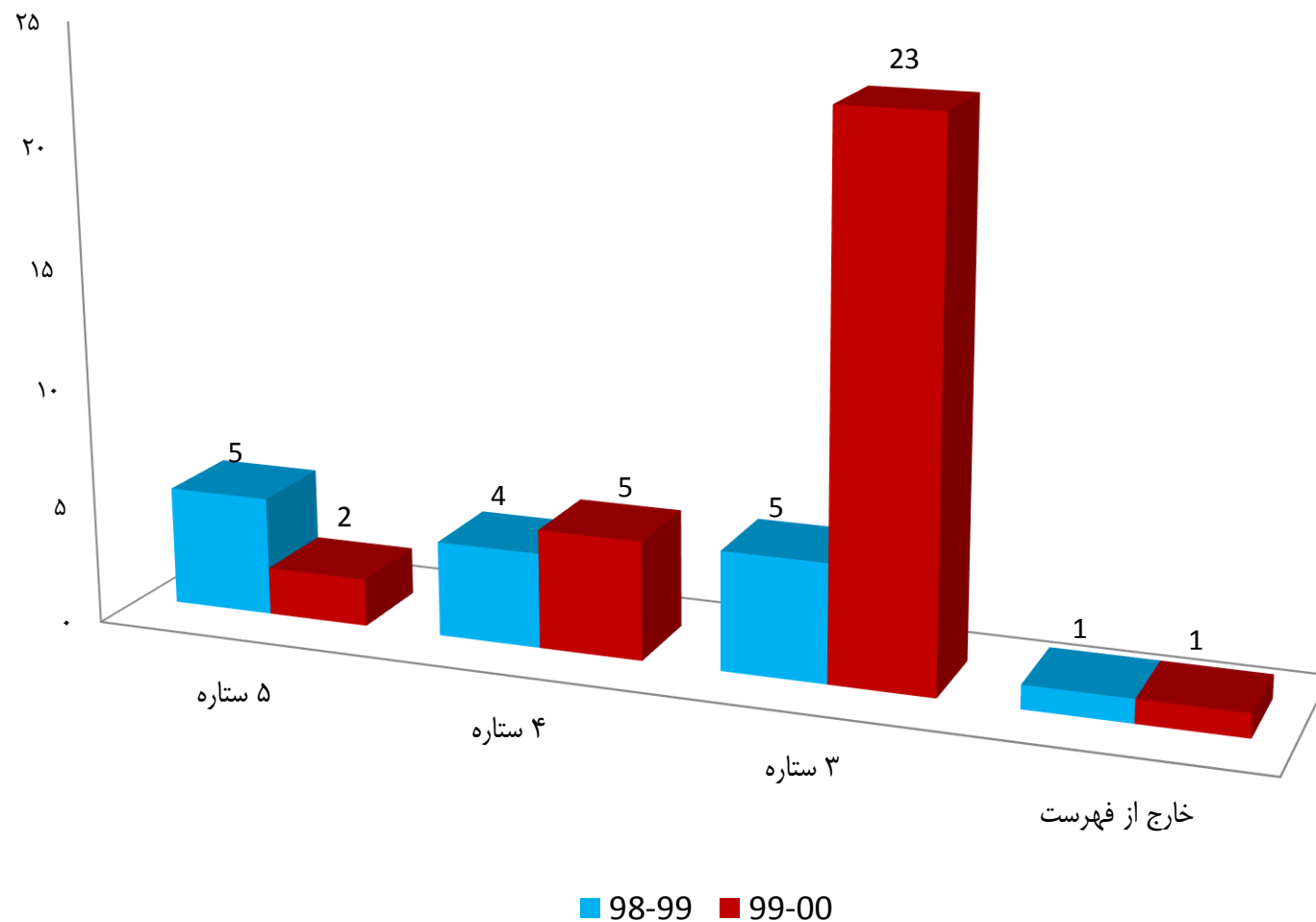
نگاهی به کتاب‌های ترجمه‌ی خردسال بررسی‌شده در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹

- از جنبه کیفی ۹۷ درصد از کتاب‌های ترجمه به فهرست شورا راه یافتند.
- ۳۱ اثر ترجمه‌ی بررسی‌شده در گروه خردسال به شکل زیر در فهرست شورا راه‌یافته‌اند:
 - ۶ درصد آثار به فهرست ۵ ستاره
 - ۱۷ درصد آثار به فهرست ۴ ستاره
 - ۷۴ درصد آثار به فهرست ۳ ستاره
- تنها یک اثر خارج از فهرست قرار گرفت.
- یکی از آثار ۵ ستاره به عنوان اثر پیشنهاد برگزیده به کمیته‌ی جوایز معرفی شد.
- تمام کتاب‌ها مناسب گروه سنی ۲ تا ۴ سال بودند.
- ۵ اثر برای گروه سنی بالاتر نیز پیشنهاد شد.
- ارائه‌ی همه‌ی کتاب‌ها ساده است.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

رشد کمی و کیفی آثار در دو سال گذشته





شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

نگاهی به وضعیت ناشران

پرکارترین ناشران از نظر کمی عبارتند از:



• نشر افق، کتاب‌های فندق با مجموعه‌ی ۱۲ جلدی، ۳۹ درصد از کل آثار ترجمه‌ی بررسی‌شده



• نشر پرتقال ۲۹ درصد از کل آثار ترجمه‌ی بررسی‌شده



• نشر کتاب پرنده، کتاب جوجه ۱۹ درصد از کل آثار ترجمه‌ی بررسی‌شده



• نشر آبشار ۱۰ درصد از کل آثار ترجمه‌ی بررسی‌شده



• نشر آفرینگان ۳ درصد از کل آثار ترجمه‌ی بررسی‌شده



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

مترجمان

نام یازده مترجم در کتاب‌های خردسال بررسی شده دیده می‌شود که پرکارترین آن‌ها عبارتند از:

- مهسا خسروی با ترجمه‌ی مجموعه‌ی ۱۲ جلدی **دنیای پیا** ۳۸ درصد از کل آثار را به خود اختصاص داده‌اند.
- سمیرا ابراهیمی با ترجمه‌ی مجموعه‌ی ۶ جلدی **خانواده‌ی جورواجور** ۱۹ درصد از کل آثار را به خود اختصاص داده‌اند.

موضوع در کتاب‌های ترجمه

کتاب‌های داستانی و غیرداستانی بررسی شده در گروه خردسال، از تنوع موضوعی قابل توجهی برخوردار هستند.

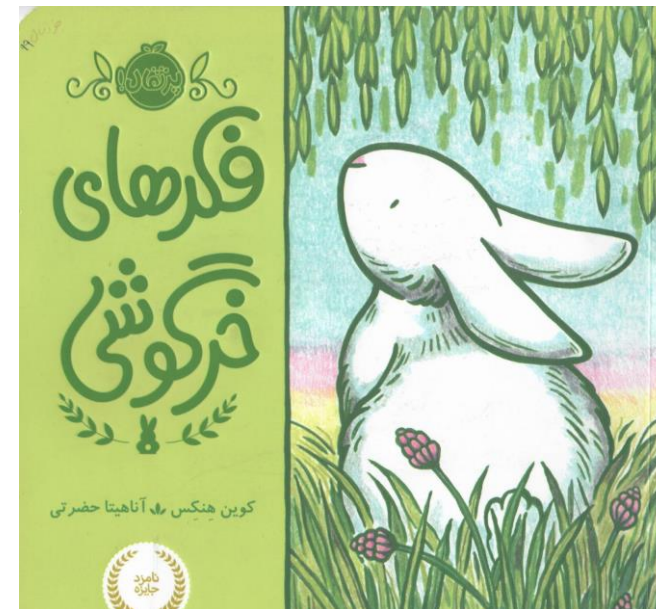
- پرتکرارترین موضوع (۱۶ درصد از کل آثار): تشویق مخاطبان به کتاب و کتاب‌خوانی به شکل مستقیم و غیرمستقیم
- موضوعات تازه برای گروه سنی خردسال: خیال‌پردازی، پذیرش دیگری و توجه به تفاوت‌های فردی
- موضوعات دیگری که در کتاب‌ها به آن پرداخته شده است: مهارت‌های زندگی، شناخت احساسات، دوستی، تولد و چرخه‌ی زندگی، بخشش، خواب و ماجراجویی

در ادامه به تحلیل چند نمونه از موضوعات می‌پردازیم:



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

کتاب فکرهای خرگوشی



فکرهای خرگوشی در مورد خرگوش کوچک کنشگری است که در پی خیالپردازی خود، پس از مواجهه با خطر، پذیرش ترس و فرار، به خانه که محیط محبت و امنیت است باز می‌گردد.

هنکس، کاوین، نویسنده و تصویرگر. **فکرهای خرگوشی**. مترجم آناهیتا حضرتی کیاوندانی؛ ویراستار لیلا اثنی‌عشری. تهران: پرتقال، ۱۳۹۸، چاپ دوم ۱۳۹۸، ۲۸ ص. (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

کتاب از چی می ترسی آقا خرسه؟



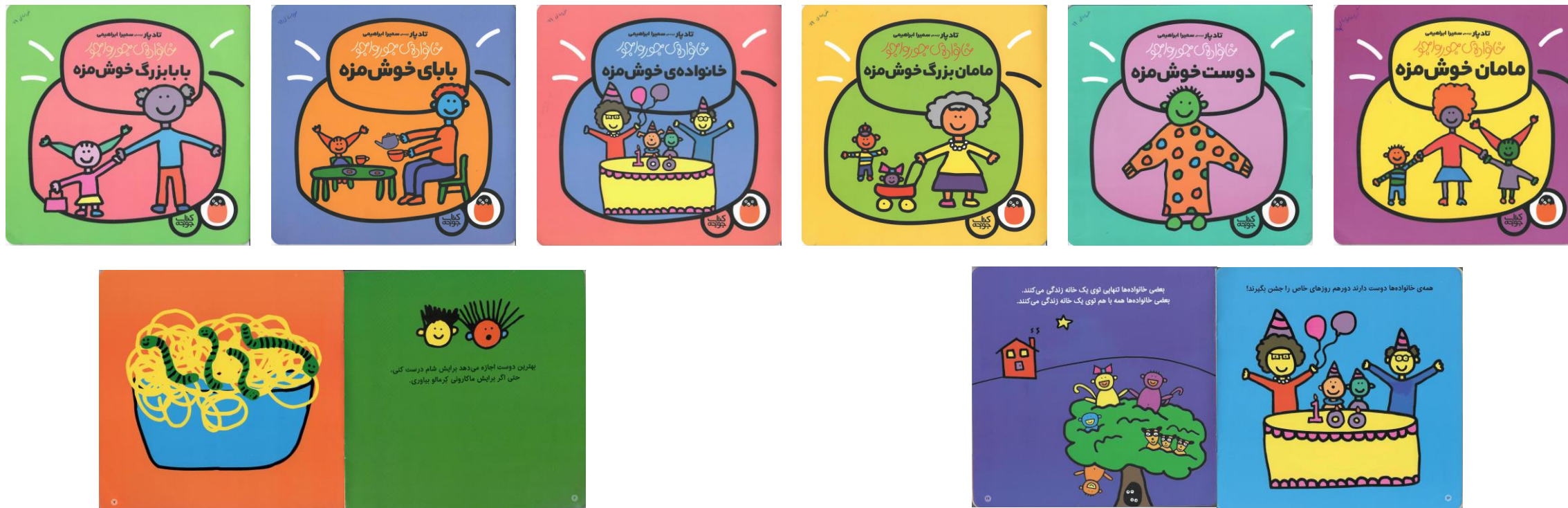
از چی می ترسی آقا خرسه؟ موضوع پذیرش دیگری را مطرح کرده که یکی از مسائل مهم جامعه امروز است. پدیدآورنده به طور غیرمستقیم به مسئله پذیرش دیگری می پردازد. به موضوع کتاب و کتابخوانی در این کتاب نیز از طریق تصاویر پرداخته شده است: وجود کتابخانه، مراقبت از کتابها و شخصیت های داستان که همگی کتاب می خوانند.

گرنه، جیکوب، نویسنده و تصویرگر. از چی می ترسی آقا خرسه؟. مترجم آنوشکا عسکری. ویراستار لیلا اثنا عشری، تهران: انتشارات پرتقال، ۱۳۹۸. ۳۶ ص. (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

مجموعه کتاب خانواده جورواجور



این مجموعه‌ی غیرداستانی، به موضوع تفاوت‌های رفتاری و شخصی پرداخته است. موضوع تازه و مهم دیگری که این روزها در جامعه مطرح است. این مجموعه توجه کودک را به من منحصر به فرد هر انسان جلب می‌کند. پاره، تاد، نویسنده و تصویرگر. مامان خوشمزه، بابای خوشمزه، مامان بزرگ خوشمزه، خانواده‌ی خوشمزه، دوست خوشمزه. مترجم سمیرا ابراهیمی، ویراستار لاله جعفری. تهران: کتاب پرنده، کتاب جوجه، ۱۳۹۸، ۲۴ ص. (خانواده جورواجور، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶). (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

زبان در کتاب‌های ترجمه

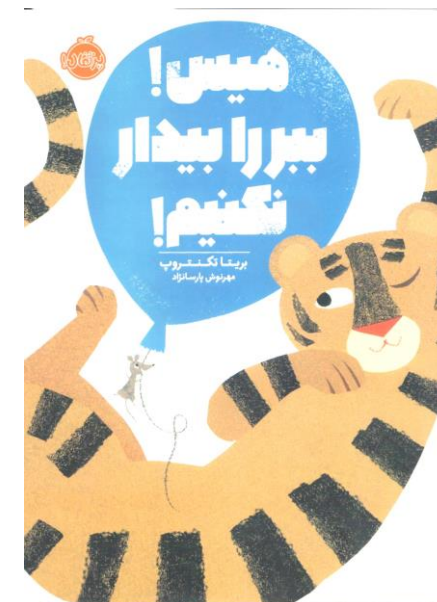
استفاده از زبان رسمی در بیشتر آثار این دوره به چشم می‌خورد. در تعداد محدودی از کتاب‌ها از زبان محاوره و در کتاب‌های تعاملی از زبان ترکیبی استفاده شده است. هماهنگی بین لحن و بیان، استفاده از عنصر تکرار، کاربرد نماآواها، تأکید بر بعضی کلمات، استفاده از جملات کوتاه و ساده سبب کیفیت بالای زبان آثار گردیده، به کیفیت ادبی آن افزوده و زبان‌آموزی خردسال را گسترش می‌دهد.

ترجمه‌ها روان هستند به جز یک عنوان که برخی جملات داستان برای خردسال پیچیده به نظر می‌رسد. در ادامه برخی از این آثار را بررسی می‌کنیم:



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

کتاب هیس! ببر را بیدار نکنیم!



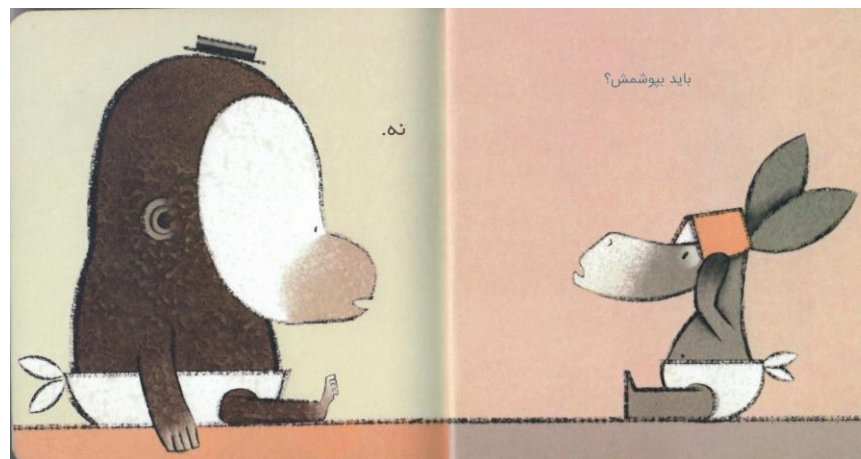
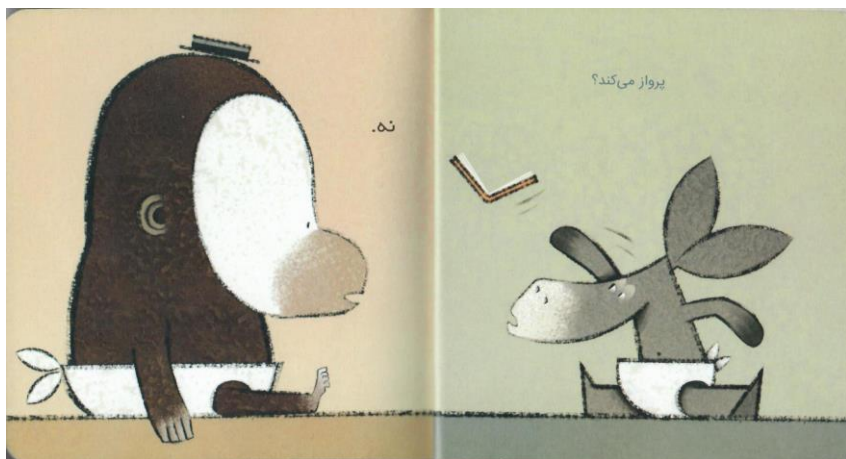
در کتاب **هیس! ببر را بیدار نکنیم!** نمونه موفق از استفاده از زبان ترکیبی را می بینیم. در داستان از واژه های ساده و صریح استفاده شده و ساختار جمله از انسجام خوبی برخوردار است. لحن داستان طنزگونه است. با بیان توصیفی که در داستان به کار رفته است، هیجان مخاطب برانگیخته شده و ارتباط بین خواننده و اثر، تا آخر داستان حفظ می شود.

تکتروپ، بریتا، نویسنده و تصویرگر. **هیس! ببر را بیدار نکنیم!** مترجم مهرنوش پارسانژاد. تهران: نشر پرتقال، ۱۳۹۷، ۲۶ ص. (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

کتاب به این می گویند کتاب!



داستان به این می گویند کتاب! به صورت مکالمه و به شکل پرسش و پاسخ بین بچه الاغ و بچه گوریل درباره‌ی «کتاب» روایت می‌شود. لحن و بیان متناسب با گروه سنی خردسال، استفاده از شگرد تکرار با چاشنی طنز و نمادسازی، مخاطب را با کتاب همراه می‌کند.

اسمیت، لین، نویسنده و تصویرگر. به این می گویند کتاب!. مترجم ساناز آیتی. تهران: پرتقال، ۱۳۹۷، چاپ دوم ۱۳۹۸، ۲۳ ص. (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

کتاب پلک نزن

سعی کن... چی بگم... مثلاً **زل بزنی** به سقف.



یه کم گیج شدم. می‌خوای بیدار بمونی یا نه؟
بهتره این‌طوری بهش فکر کنی: برعکس

پلک زدن

می‌شه

زل زدن.



در کتاب **پلک نزن!** از زبان محاوره استفاده شده است. اما برخی جملات پیچیدگی دارد و برای خردسال گیج‌کننده است. به عنوان مثال: «یه کم گیج شدم می‌خوای بیدار بمونی یا نه؟ بهتره این‌طوری بهش فکر کنی، برعکس پلک زدن می‌شه زل زدن»

روزنتال، امی کراوس. **پلک نزن!** تصویرگر دیوید رابرتس. مترجم مژگان بدریان. تهران: آفرینگان، ۱۳۹۹، ۲۷ ص. (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

نکات قابل تأمل در کتاب‌های بررسی شده ترجمه‌ی خردسال

در ترجمه‌ی بیشتر آثار، اصل امانت‌داری رعایت شده است.

عمدتاً سه نوع تغییر یا تصرف در کتاب‌های ترجمه‌ی خردسال مشاهده می‌شود: تغییر در ترجمه‌ی عنوان کتاب
ترجمه‌ی نادرست بعضی از کلمات
حذف بعضی از صفحات

بیشترین دخل و تصرف در حوزه‌ی تغییر در ترجمه‌ی عنوان کتاب مشاهده شد.

رسم امانت‌داری به پدیدآورنده اصلی کتاب، حکم می‌کند که تا جایی که امکان دارد، دخل و تصرفی در کتاب صورت نگیرد. البته می‌دانیم که منظور از امانت‌داری در ترجمه، حفظ روح اثر است نه صرفاً وفاداری به کلمات. ولی در مواردی که این تغییرات به روح اثر لطمه می‌زند، چگونه می‌توان این عمل را توجیه کرد. تعداد بیشتری از کتاب‌های این دوره می‌توانستند امتیاز ۵ ستاره بگیرند، که متأسفانه وجود تغییرات ذکر شده سبب کاستن امتیاز آن‌ها گردید.



تغییرات ذکر شده در کتاب‌ها سبب ایجاد پرسش‌هایی در ذهن می‌شود:

- تغییر عنوان‌هایی که هم‌راستا با مفهوم اصلی کتاب نیست و یا موجب ناهمخوانی با مفهوم کلی کتاب می‌شود، به چه منظور است؟
- بعضی صفحات به چه دلیل حذف می‌شوند؟
- چرا اختیارات مترجمان برای برگردان متن سبب برخوردهای سلیقه‌ای با عناوین کتاب می‌شود؟
- در مورد حذف صفحات، شاید کم‌توجهی ناشران به این موضوع باشد، مشکل تأمین هزینه‌ها و یا ممیزی؟
- در مورد ترجمه نادرست بعضی کلمات و یا تغییر کلمه به جمله در کتابی که زبان اثر محدود به کلمات است چه دلیلی وجود دارد؟ آیا محدودیت‌های ذکر شده در این قسمت هم صادق است یا کم‌توجهی پدیدآور به این مسئله است؟



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

تغییر در ترجمه‌ی عنوان کتاب

در ۵۵ درصد کتاب‌ها تغییر عنوان صورت گرفته است.

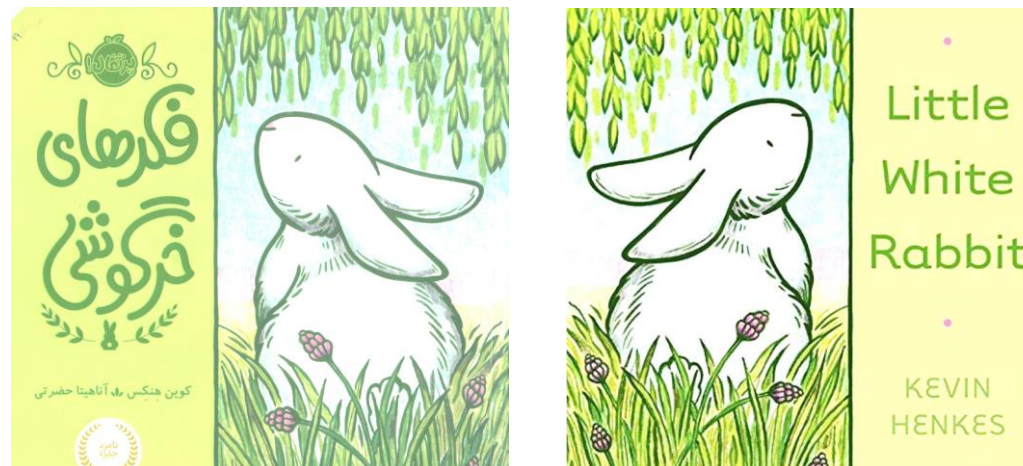
بعضی از تغییرات در عنوان کتاب هم‌راستا با متن صورت گرفته و متن را تقویت کرده است و در تعداد

محدودی موجب اشکالاتی شده است. بررسی برخی از نمونه‌ها:



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

تغییر در ترجمه‌ی عنوان کتاب



تغییر عنوان کتاب «خرگوش کوچولوی سفید» به **فکرهای خرگوشی** کاملاً در راستای متن صورت گرفته و می‌تواند ذهن کودک را به سمت فکر کردن هدایت کند.

هنکس، کوین، نویسنده و تصویرگر. **فکرهای خرگوشی**. مترجم آناهیتا حضرتی؛ ویراستار لیلا اثنی‌عشری. تهران: پرتقال، ۱۳۹۸، چاپ دوم ۱۳۹۸، ۲۸ ص. (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

تغییر در ترجمه‌ی عنوان کتاب



افزودن کلمه «خوشمزه» به افراد، در عناوین کتاب‌های مجموعه‌ی **جورواجور** زبان‌آموزی کودک را دچار اشکال می‌کند، چرا که خوشمزه صفتی نیست که برای انسان به کار برده شود.

پار، تاد، نویسنده و تصویرگر. **مامان خوشمزه، بابای خوشمزه، بابابزرگ خوشمزه، مامان بزرگ خوشمزه، خانواده‌ی خوشمزه، دوست خوشمزه.** مترجم سمیرا ابراهیمی، ویراستار لاله جعفری. تهران: کتاب پرنده، کتاب جوچه، ۱۳۹۸، ۲۴ ص. (خانواده جورواجور، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶). (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

ترجمه‌ی نادرست بعضی از کلمات



کتاب **تق تق بيا بيرون** با موضوع تولد و چرخه‌ی زندگی و درونمایه‌ی پذیرش دیگری است. در نسخه‌ی اصلی کتاب هیچ جمله‌ای وجود ندارد و تنها کلمات وجود دارد. چهار تخم‌رنگی هستند که سه تا از تخم‌ها می‌شکند و سه پرنده بيرون می‌آیند و تخم چهارم با کمک پرنده‌ها و با تأخیر سر از تخم درمی‌آورد.

هنکس، کوین، نویسنده و تصویرگر. **تق تق، بيا بيرون**. مترجم ساناز آیتی. تهران: پرتقال، ۱۳۹۷، چاپ دوم ۱۳۹۸، ۳۰ ص. (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

ترجمه‌ی نادرست بعضی از کلمات



برای سر از تخم درآوردن پرنده‌ها و تمساح در نسخه‌ی اصلی از کلمه‌ی "surprise" استفاده شده به مفهوم شگفتی، حیرت یا تعجب ولی در نسخه فارسی مشاهده می‌شود که برای پرنده‌ها به «جوجه» ترجمه گردیده و برای تمساح به جمله‌ی «وای این از کجا دراومد؟»



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

حذف بعضی از صفحات



کتاب **تق تق بیا بیرون** با موضوع تولد و چرخه‌ی زندگی، با حذف صفحه اول نسخه اصلی، که تصویر یک خورشید است و در پایان کتاب تبدیل به تخم‌مرغ می‌شود، درک مفهوم چرخه‌ی زندگی که یکی از موضوعات مطرح شده در کتاب است را با مشکل روبه‌رو می‌کند.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

جای چه کتاب‌هایی خالی است؟

متأسفانه در این دوره هم برای گروه سنی تولد تا دو سال کتابی نداشتیم.

جای کتاب‌های زیر خالی است:

- کتاب - اسباب‌بازی‌ها
- کتاب‌های تصویری بدون کلام
- کتاب‌هایی با موضوع آشنایی با مهارت‌های فردی
- کتاب‌هایی با موضوع انواع پوشش و غذاها
- کتاب‌هایی با موضوع مسئولیت‌پذیری



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

جمع‌بندی

- در کل کتاب‌های ترجمه‌ی بررسی‌شده‌ی این دوره با تنوع موضوعی و موضوعات تازه، زبان خوب آثار و تصاویر هنرمندانه از کیفیت ادبی بالایی برخوردار هستند کتاب‌ها به رشد شناختی، زبانی و عاطفی-هیجانی- اجتماعی کمک می‌کنند. درون‌مایه‌ی تمامی آثار در رشد عاطفی، هیجانی، اجتماعی مخاطب تأثیرگذار است.
- انتخاب کتاب‌ها نشان از آگاهی ناشران و مترجمان از شناخت مخاطب خردسال و نیازهای او دارد و انتظار می‌رود که در برگردان آثار به اصل اثر وفادار دقت بیشتری شود.
- امیدواریم که پدیدآورندگان عزیز توجه کافی نسبت به ایجاد هر گونه تغییری در کتاب‌ها داشته و با موشکافی بیشتری اثر نزدیک به هدف پدیدآورنده‌ی اصلی را ترجمه کنند. همچنین به کیفیت چاپ کتاب‌های خردسال که نقش مهمی در پیشبرد داستان و درک مفاهیم آن دارد، توجه لازم بفرمایند.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

بررسی آثار بازپرداخت خردسال سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

بررسی آثار بازپرداخت خردسال سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹

یکی از مشکلاتی که در سال‌های اخیر شاهد رشد آن هستیم دگرگونی آثار ترجمه توسط ناشر و مترجم ایرانی است. اکثر این آثار، کارکرد، درونمایه، گونه‌ی ادبی و زبانشان مخدوش شده و آسیب دیده است و به فهرست آثار منتخب شورای کتاب کودک راه نمی‌یابند. گروه بررسی ادبیات خردسال چنین آثاری را «بازپرداخت» می‌نامد.

در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ از ۵۶ اثر ترجمه‌ای که به دست گروه رسیده، شاهد سهم ۴۳/۸ درصدی (۲۴ اثر) کتاب‌های بازپرداخت بوده‌ایم که تمامی این آثار خارج از فهرست شورا قرار گرفتند، لذا بررسی و بازنگری مجدد این آثار ضروری به نظر می‌رسد، به این امید که شاهد خلق آثار باکیفیت‌تری در این حوزه باشیم.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

بررسی آثار بازیپرداخت خردسال سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹

در این بررسی، آثار بازیپرداخت از چند منظر مورد توجه قرار گرفته‌اند:

- محتوا
- زبان
- ارتباط متن و تصویر
- کتاب‌شناسی



بررسی آثار بازپرداخت از منظر محتوا

- در بررسی و تطبیق آثار با متن اصلی مشاهده می‌شود که کتاب‌های بازپرداخت عمدتاً به متن اصلی وفادار نبوده و تغییرات زیادی کرده‌اند. اغلب این آثار کتاب‌های تصویری بدون متن و یا با متنی بسیار کوتاه هستند که در بازپرداخت منظوم شده‌اند و حشو و زوائدی به آن‌ها افزوده شده است.
- عناوین کتاب‌ها نیز تغییر کرده و صفحه‌هایی از بعضی از آثار حذف شده است.
- نتیجه‌ی چنین دخل و تصرف‌ها و افزودن حشو و زوائدی به متن اصلی اثر، غالباً تغییر یا تضعیف کارکرد و درونمایه، ورود اطلاعات نادرست و محتوای نامتناسب با تصاویر و گاه ارزش‌گذاری‌ها و صفت‌بخشی‌های نامناسب است. برای مثال نمونه‌هایی ذکر شده است:



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

مجموعه کتاب پانی کوچولو



بیه، ماریون. نویسنده و تصویرگر. بغل رو دوست داره پانی، دریا رو دوست داره پانی، گل‌ها رو دوست داره پانی، لالا رو دوست داره پانی. برگردان به شعر افسانه شعبان‌نژاد. تهران: شرکت انتشارات فنی ایران، کتاب‌های نردبان، ۱۳۹۸. ۱۲ ص. (پانی کوچولو، ۱، ۲، ۳، ۴). (۰-۲ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

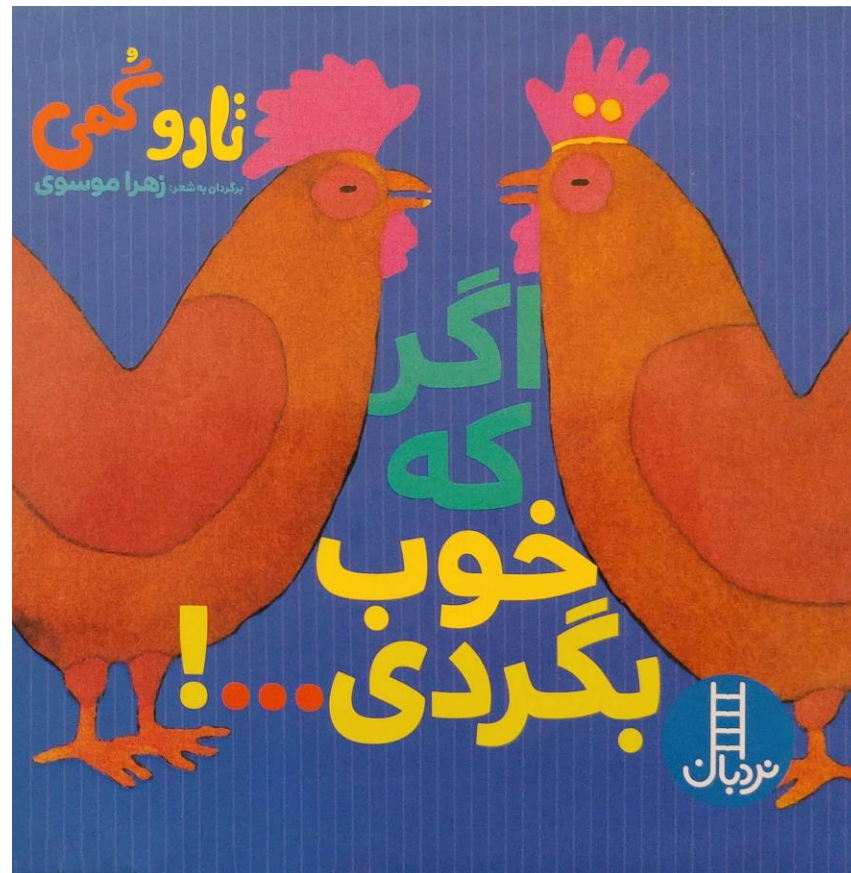


در ارائه‌ی کتاب دخل و تصرف‌های جدی انجام شده است. بخش‌های حسی- لمسی اثر که جنسیت‌های مختلف را به کودک آموزش می‌داد حذف شده و کتاب به صورت ساده چاپ شده است، مانند توپ، پتوی پانی، قلعه شنی و طبیعتاً حذف این بخش‌ها کارکرد شناختی اثر را تضعیف کرده است.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

کتاب اگر خوب بگردی



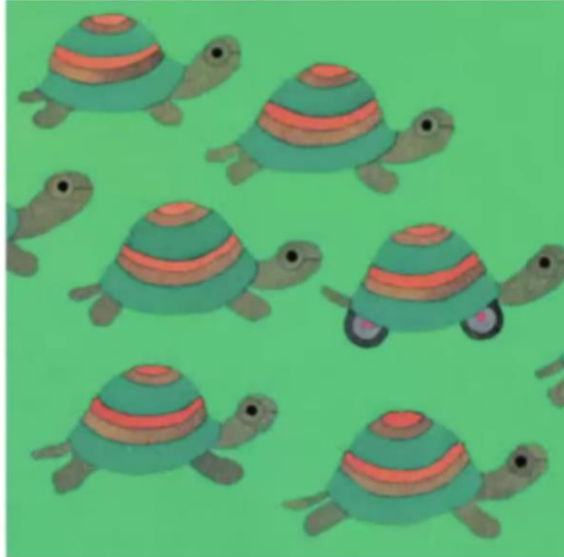
گومی، تارو، نویسنده و تصویرگر. **اگر که خوب بگردی**. برگردان به شعر زهرا موسوی. تهران: شرکت انتشارات فنی ایران، کتابهای نردبان، ۱۳۹۷. ۱۲ ص. (۲-۴ سال).



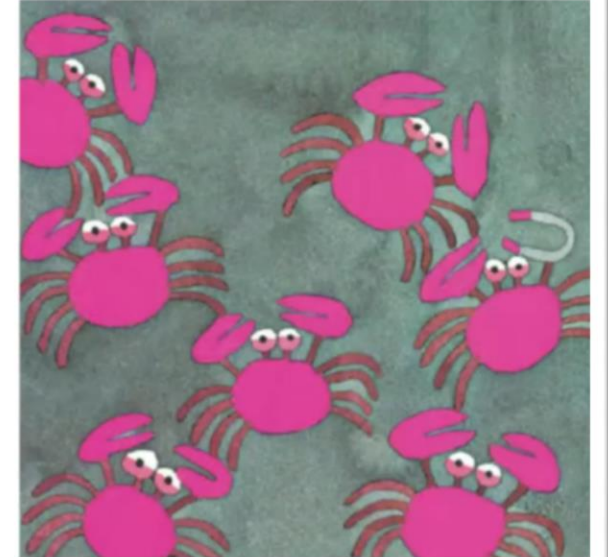
شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran



Which turtle hides
a scooter?



Which crab hides
a magnet?

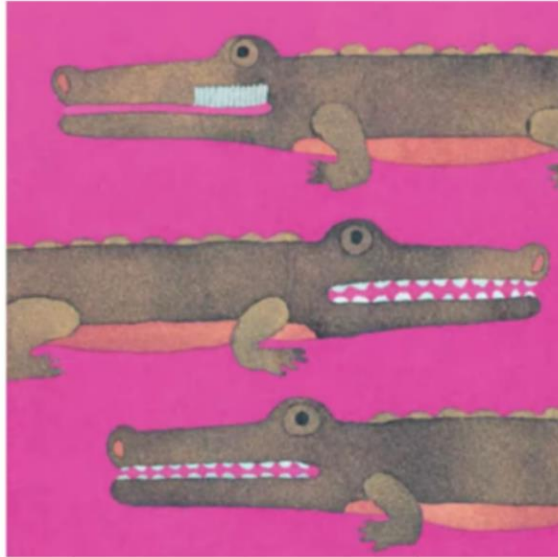


• اگر که خوب بگردی اثری است شناختی، از نوع عددآموز، که تصاویر به ترتیب اعداد (۲-۱۲) را نشان می‌دهد، اما با حذف ۸ صفحه از کتاب اعداد (۷-۱۱) کارکرد شناختی آن مخدوش شده است.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran


Which crocodile hides
a toothbrush?




مسواک من پیش ۳ تا سوسمار ناز گم شده
خبر داری؟ نه نه!
بی خبری؟ نه نه!
اگر که خوب بگردی،
مسواکو پیدا کردی!

- تغییر متن اصلی و افزودن حشو و زوائد
- تبدیل عبارتهای کوتاه کتاب به متنی طولانی و متل گونه که بیشتر جنبه سرگرمی دارد.
- صفت بخشی های بی دلیل



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

بررسی آثار بازپرداخت از منظر زبان

- عدم توجه به اهمیت زبان معیار و تأثیر آن بر زبان آموزی و سواد خواندن برای گروه سنی خردسال در آثار بازپرداخت
- کم و بیش در همه آثار بررسی شده زبان معیار با زبان محاوره درهم آمیخته و شکسته‌نویسی‌های زیادی در متن دیده می‌شود. این درهم آمیختگی به عدم انسجام زبان اثر می‌انجامد.
- استفاده نامناسب از ظرفیت زبانی ریتم و تکرار، از دیگر اتفاقات شایع در بازپرداخت است.
- داشتن وزن، قافیه و آهنگ و موسیقی کلام، غالباً به قیمت عدم وفاداری به متن، کارکرد و گونه‌ی اثر تمام شده است.
- اشکالات ویرایشی نیز کم و بیش در این آثار دیده می‌شود.

کتاب وای چه لباس نازی!



گومی، تارو، نویسنده و تصویرگر. **وای چه لباس نازی!** برگردان به شعر زهره موسوی. تهران: شرکت انتشارات فنی ایران، کتاب‌های نردبان، ۱۳۹۹. ۱۲ ص. (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

Duck wears a
fancy cardigan.



تو اردکی یا غازی؟!
وای چه لباس نازی!
نه شلواره نه دامن
نه جورابه نه پیرهن
هر چی که هست قشنگه
بَرّاق و رنگارنگه!

- تغییر عبارت کوتاه متن اصلی، (اردک لباس تجملی پوشیده است) به متنی طولانی
- واژگان بکار رفته در بازپرداخت، به غنای اثر کمک نمی کند و به نظر می رسد تنها ابزاری برای رسیدن به وزن و آهنگ است.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran



ماهی گلی، چی تپته؟
این کُته یا پیرهنته؟
این نه کُته، نه پیره
یه دامننه یه دامن
یه دامن عروسکی
خوشگل و ناز و پولکی!



لباس پوشیدی نازنین؟
خیلی هزار تا آفرین!
لباس قشنگت می‌کنه
چه رنگارنگت می‌کنه!

- شکسته‌نویسی‌های متعدد و استفاده از زبان محاوره در ترجمه
- اشتباهات دستوری در متن مانند «خیلی هزار تا آفرین»



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

مجموعه کتاب دالی بازی



لیدن، نینا، نویسنده و تصویرگر. دالی چی؟ دالی کی؟. دالی یه باغ وحش ناز!. ترجمه‌ی منظوم زهرا موسوی. تهران: شرکت انتشارات فنی ایران، نردبان، ۱۳۹۹. ۲۰ص. (دالی بازی، ۱، ۲). (۰-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

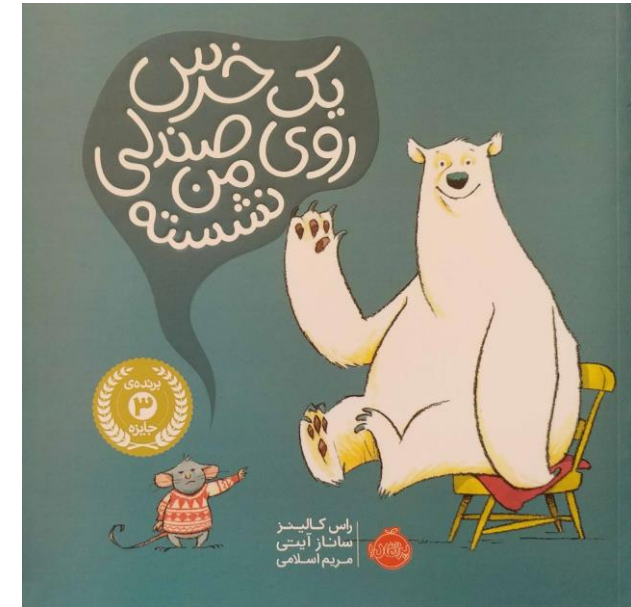


• مجموعه‌ی **دالی بازی** کارکردی شناختی دارد. اصل اثر به نام آواها (به طور مثال صدای حیوانات) و نام و یا غذای حیوانات اشاره می‌کند. خردسال با شنیدن نام آواها که بار موسیقایی دارد، به آن‌ها بار کلامی می‌دهد. بدین‌گونه او صداها را در برابر واژه‌ها قرار می‌دهد و معانی و واژه‌ها را با موسیقی می‌آموزد. در ترجمه کتاب **دالی چی؟ دالی کی** این نام آواها حذف شده و به کارکرد زبانی اثر لطمه زده است.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

کتاب یک خرس روی صندلی من نشسته



- عدم رعایت زبان معیار و شکسته‌نویسی‌های بسیار
 - استفاده از واژه خرس گنده‌بک در ترجمه‌ی «big bear» مناسب نیست و بار معنایی منفی دارد.
- کالینز، راس، نویسنده و تصویرگر. یک خرس روی صندلی من نشسته. مترجم ساناز آیتی، برگردان به شعر مریم اسلامی. تهران: پرتقال، ۱۳۹۸. ۳۲ص. (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

بررسی آثار بازپرداخت از منظر ارتباط متن و تصویر

- تصویر در کتاب‌های کودکان جزء جدایی‌ناپذیر آن است و رابطه‌ای تنگاتنگ با متن کتاب دارد، لذا کتاب‌های بازپرداخت از این منظر نیز مورد بررسی قرار گرفتند.
- به نظر می‌رسد در بسیاری از آثار بررسی‌شده، هم نقش تصاویر نادیده گرفته شده و هم ارتباط متن و تصویر درک نشده است.
- تصاویر در این آثار، کارکردی صرفاً تزئینی پیدا کرده و ظرفیت‌های خلاقانه اثر اصلی، به بازپرداخت راه پیدا نکرده و یا بسیار لطمه دیده‌اند.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

مجموعه کتاب هر چیزی رنگی داره



اسلامی، مریم. آبی لباس دریا، سیاه سیاه مورچه سیاه، صورتی‌های خوشمزه، قرمز و بوی خوبش، قهوه‌ای رنگ شکلات، یک گل سبز خارخاری، یه زرد خیلی آبدار. تهران: کتاب پرنده، کتاب جوجه، چاپ اول ۱۳۹۹. ۱۲ ص. (هر چیزی رنگی داره، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷).
۸۲ (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran



بزرگه این صورتی وای!
برو عقب، کجا می‌آی؟



برگای کاهو سبزه
هم زیر و هم رو سبزه

- مجموعه‌ی هر چیزی رنگی داره کتابی مفهومی با کارکردی شناختی است که بازپرداخت درونمایه‌ی آن را کمرنگ کرده است و اطلاعات دقیق و درستی به کودک نمی‌دهد.
- برای رنگ‌ها که صفت هستند، جاندارپنداری کرده است.
- استفاده از واژگان و عباراتی که غنای ادبی پایینی دارند، تصویر خیال‌انگیز برای کودک ایجاد نمی‌کنند و فقط ریتم، وزن و قافیه در آن‌ها مورد توجه قرار گرفته است.
- انسجام و روال منطقی تصاویر در متن دیده نمی‌شود. تصاویری خلاقانه و بازی‌گوشانه که پر از تخیل و کشف و جست‌وجو برای کودک است با متنی بسیار ضعیف و بدون خلاقیت تضعیف شده و کارکرد خود را از دست داده است.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

مجموعه کتاب سلام نابغه



دال، مایکل. بامبی دندان هایش را مسواک می زند، پنگوئن خوااهش می کند، پیشی باید بخوابد، خرسی تشکر می کند، بلبله گوش ناهار می خورد، موش موشی می گوید ببخشید، هاپ هاپو بازی می کند، هی پو عذرخواهی می کند، تصویرگر اوریول ویدال؛ شاعر زهرا موسوی؛ ویراستار مریم محمدطاهری. تهران: انتشارات هوپا، ۱۳۹۹. ۲۴ ص. (سلام نابغه، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸). (۲-۴ سال).



- مجموعه‌ی **سلام نابغه** با درونمایه‌ی مهارت‌های زندگی، محتوایی در راستای ترویج ارزش‌های زندگی از جمله صلح و دوستی و پذیرش و ... دارد اما بازپرداخت این مجموعه در قسمت‌هایی، هم‌راستا با درونمایه عمل نکرده است.
- در کتاب **هاپ‌هاپو بازی می‌کند** در چندین صفحه، از زبان پدر خطاب به هاپ‌هاپو، عبارت تکرار شونده‌ی «هیچی نگو!» را می‌خوانیم. جدای از اینکه چنین جمله‌ای در متن اصلی اثر وجود ندارد، هیچ سنخیتی بین این جمله خشن و لحن عامرانه‌اش با حالت مهربان چهره‌ی پدر و سیر داستانی که پیگیری گفتگویی موثر بین پدر و فرزند است، دیده نمی‌شود.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran





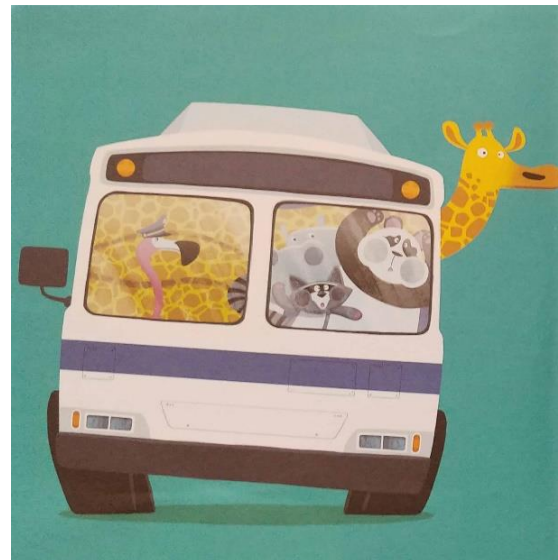
شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

Hippo gets
on the bus.

"Excuse me!"

"Excuse me!"

"Excuse me!"



هی پو با مادرش کجاست؟

تو اتوبوس حیوون‌هاست

وای که چه تنگه اتوبوس

قد شلنگه اتوبوس

هی پو می‌گه:

«بخشید!»

از ما دوتا نترسید

نه روباهیم، نه گرگیم

فقط یه کم بزرگیم!»

- جمله‌های طولانی حاوی تشبیه‌های نامتناسب، جایگزین جمله‌های ساده و کوتاه اثر اصلی شده‌اند و امکان جست‌وجو و کشف و تخیل را به کودک نمی‌دهند.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

Here come
Mom and
Hippo!



هی پو یه اسبِ آیه
یه گنده‌ی حساییه
هی پو می‌آد با مادرش
هیچ کسی نیست دوروبرش



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

بررسی آثار بازپرداخت از منظر کتاب‌شناسی

- به غیر از کتاب یک خرس روی صندلی نشسته و مجموعه‌ی سلام نابغه، کتاب‌شناسی بقیه آثار، کامل نیست و عنوان اثر اصلی در صفحه شناسنامه نیامده است.
- در کتاب‌شناسی مجموعه هر چیزی رنگی داره نام اصلی اثر به زبان فرانسه آمده و ترجمه براساس کتاب اصلی است. نام نویسنده و تصویرگر اصلی ذکر نشده است. تلاش برای دسترسی به اثر اصلی برای ارزیابی دقیق‌تر میسر نشد.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

نگاهی به تصاویر و ارائه کتاب‌های خردسال

به نظر می‌رسد چاپ کتاب‌های بازپرداخت در پی پاسخگویی به نیاز مخاطب خردسال به آثاری شعرگونه است و ناشران برای جذب مخاطب و فروش بیشتر و بدون توجه به اصل امانتداری و کیفیت آثار ترجمه شده به این شیوه روی آورده‌اند. اما این سؤال مطرح است که آیا هر اثر منظومی، مطلوب قلمداد می‌شود؟

خیال‌انگیز بودن، پرورش قدرت تخیل کودکان و تقویت توانمندی‌های زبانی کودک، از ویژگی‌های ضروری هر اثر منظوم با کیفیتی برای کودکان است.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

نتیجه‌گیری

به نظر می‌رسد چاپ کتاب‌های بازپرداخت در پی پاسخگویی به نیاز مخاطب خردسال به آثاری شعرگونه است و ناشران برای جذب مخاطب و فروش بیشتر و بدون توجه به اصل امانتداری و کیفیت آثار ترجمه شده به این شیوه روی آورده‌اند. اما این سؤال مطرح است که آیا هر اثر منظومی، مطلوب قلمداد می‌شود؟

- خیال‌انگیز بودن، پرورش قدرت تخیل کودکان و تقویت توانمندی‌های زبانی کودک، از ویژگی‌های ضروری هر اثر منظوم با کیفیتی برای کودکان است.



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

نگاهی به تصاویر و ارائه کتاب‌های خردسال

- سبک تصاویر کتاب‌ها عموماً کارتونی / واقع‌گرا است.
- کیفیت تصویرسازی کتاب‌های تألیفی پایین است.
- شخصیت‌پردازی‌ها در برخی کتاب‌ها ناموفق هستند.
- در برخی از کتاب‌ها کتاب‌سازی‌های نامناسب و استفاده از کلیشه‌ها وجود دارد.
- کیفیت چاپ و ارائه کتاب‌های بررسی‌شده مطلوب است.
- برش‌های اطراف صفحات گرد و مناسب نیاز گروه سنی خردسال انجام‌شده بود.
- در کتاب‌های بررسی‌شده کتاب‌تصویری بدون کلام نبود.
- کمبود تنوع در ارائه کتاب‌ها، کتاب‌های پارچه‌ای، حمام، پاپ‌آپ و... دیده شد.
- آثار خلاق و هنرمندانه و تخیل‌برانگیز که نشان از توجه جدی به مخاطب دارد در میان کتاب‌های بررسی‌شده وجود دارد مانند: **هیس! ببر را بیدار نکنیم!** از چی می‌ترسی آقا خرسه و به

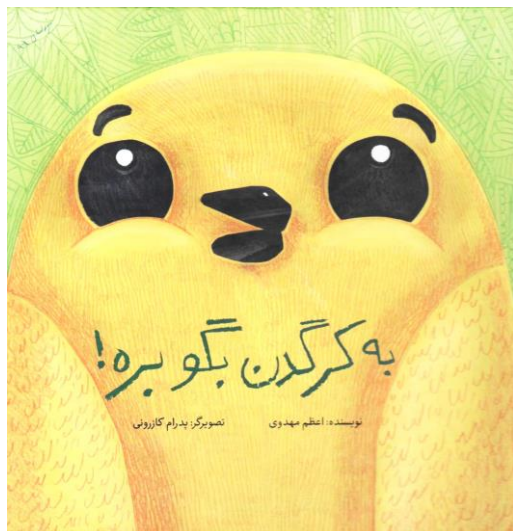


شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

پیشنهاد آثار برگزیده‌ی سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran



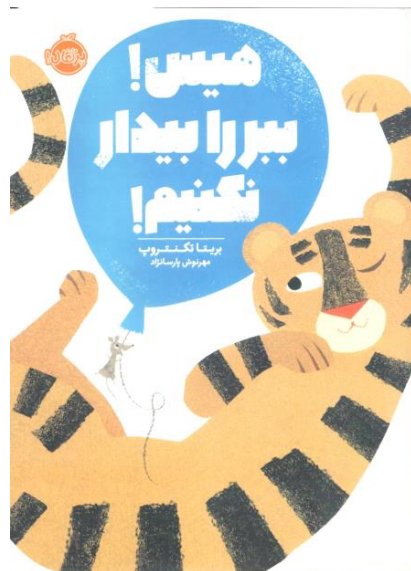
به کرگدن بگو بره

دلایل پیشنهاد اثر:

- انتخاب موضوع همدلی، ترس و دوستی مناسب برای گروه سنی خردسال
- توجه به زاویه نگاه کودکان در شخصیت‌پردازی و بیان داستان کشمکش‌های روزانه کودکان
- انتخاب متناسب با کارکردهای زبان و واژگان متناسب با نیازهای مخاطب
- تصویرسازی خلاق و هنرمندانه
- رابطه تنگاتنگ متن و تصویر در جهت گسترش روایت داستان
- بیان مناسب سبک شخصی و اجرای ماهرانه و موفق تکنیک تصاویر



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran



هیس! ببر را بیدار نکنیم!

دلایل پیشنهاد اثر:

- طرح خلاقانه موضوع متناسب با نیازهای کودک خردسال
- زبان و بیان متناسب با خردسال
- رابطه هماهنگ بین متن و تصویر
- بهره‌گیری هنرمندانه از سبک و تکنیک در تصاویر
- به رسمیت شناخته شدن کودک و تعامل با او
- تناسب طرح داستان برای کمک به رشد هیجانی-عاطفی-اجتماعی
- ترویج ارزش‌های زندگی (صلح، همکاری، دوستی)
- ایجاد لذت خواندن

تکتروپ، بریتا، نویسنده و تصویرگر. **هیس! ببر را بیدار نکنیم!** مترجم مهرانوش پارسا نژاد. تهران: نشر پرتقال، ۱۳۹۷، ۲۶ ص. (۲-۴ سال).



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

توصیه به پدیدآورندگان

- توجه به اصل امانت‌داری در برگردان کتاب‌های خردسال
- توجه به کیفیت ادبی شعر و نقش آن در توسعه خلاقیت کودکان
- توجه به کمبود آثاری با قالب شعر، متل و افسانه برای بهره‌مندی از بازی‌های زبانی و ریتم در گسترش دایره واژگان خردسال
- توجه به کیفیت ادبی زبان آثار و نقش آن در پرورش رشد زبانی خردسالان
- توجه ویژه ناشران و پدیدآورندگان به تولید آثار تألیفی برای خردسالان
- توجه به کمبود تنوع در کتاب‌های خردسال: کتاب‌های تصویری بدون کلام، کتاب‌های تعاملی، کتاب‌های زبانه‌ای، کتاب‌های اسباب‌بازی، کتاب‌های هنر، بازی، سرگرمی
- تقویت مخاطب‌شناسی پدیدآورندگان از طریق توجه همه‌جانبه به ویژگی‌ها و ابعاد رشد خردسال



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

پایان



شورای کتاب کودک ایران
The Children's Book Council of Iran

مهر ۱۴۰۰